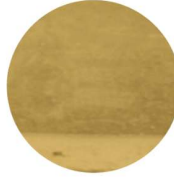
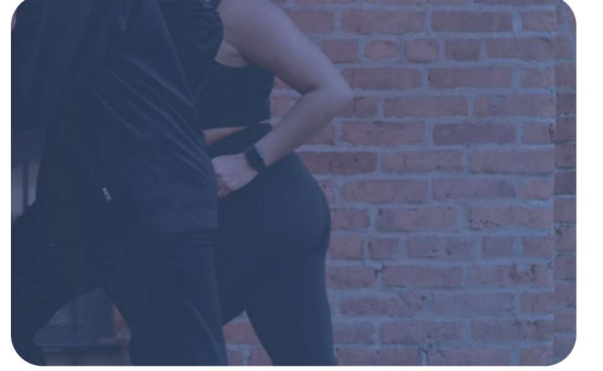
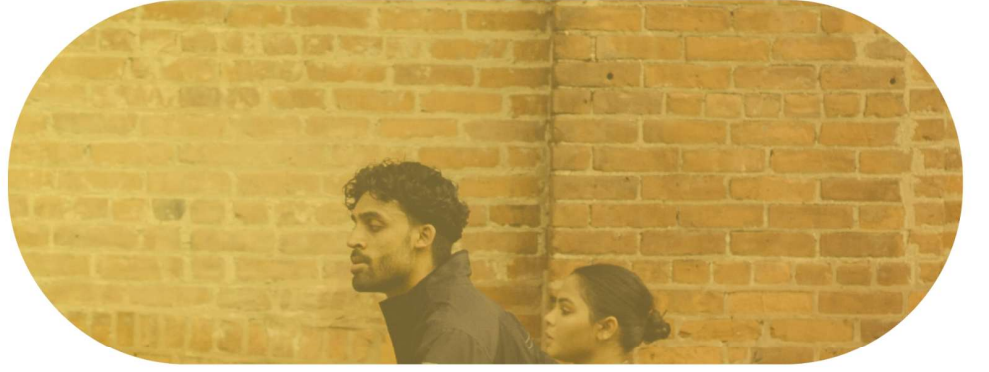

sport4prisons

Masaüstü ve Saha Araştırma Raporları Özet

Yazarlar: Heloisa Becker, Claire Machan ve Ana Rita Pires
IPS_Yenilikçi Cezaevi Sistemleri

Şubat 2026

sport4prisons

Co-funded by
the European Union

Giriş

Cezaevlerinde rehabilitasyonu desteklemek için spor temelli ve eğitim araçlarına duyulan ihtiyaç bilimsel olarak kanıtlanmış olmasına rağmen, tutuklu bireylerin yetkinliklerini ve becerilerini geliştirmeye yönelik etkili yöntemler konusunda önemli bir pratik boşluk bulunmaktadır.

Sport4Prisons projesi, bu açığı gidermek amacıyla, mahkûmların yetkinliklerini değerlendirmek ve güçlendirmek için tasarlanmış yenilikçi bir spor tabanlı metodoloji geliştirmeyi, uygulamayı ve değerlendirmeyi hedeflemektedir. Proje ayrıca, cezaevi görevlilerini ve eğitimcilerini bu yöntemi etkili bir şekilde uygulamak için gerekli bilgi ve becerilerle donatmayı ve böylece rehabilitasyon sonuçlarını iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

Bu **Özet**, proje kapsamında hazırlanan iki rapordaki bulguları özetlemektedir¹ : Demografik verileri, politikaları, uygulamaları, temel yetkinlikleri ve sistemik zorlukları inceleyen Masa Başı Araştırma raporu ve Sport4Prisons konsorsiyumu ülkelerindeki cezaevi personeli ile yapılan anket ve görüşmelerden elde edilen temel bulguları detaylandıran Saha Araştırması raporunu kapsamaktadır. Özet, önemli bulguları vurgulamakta, Almanya'nın Kuzey Ren-Vestfalya (KRV) eyaleti, Macaristan, Portekiz ve Türkiye'deki bakış açılarını karşılaştırmakta ve bir dizi uygulanabilir öneri sunmaktadır.

¹ İngilizce olarak hazırlanan raporların tam metinleri ve projeye katılan ülkelerin ulusal dillerine çevrilmiş halleri şu adreste bulunabilir: <https://www.sport4prisons.eu/project-results.html>

sport4prisons

Co-funded by
the European Union

Saha Araştırması

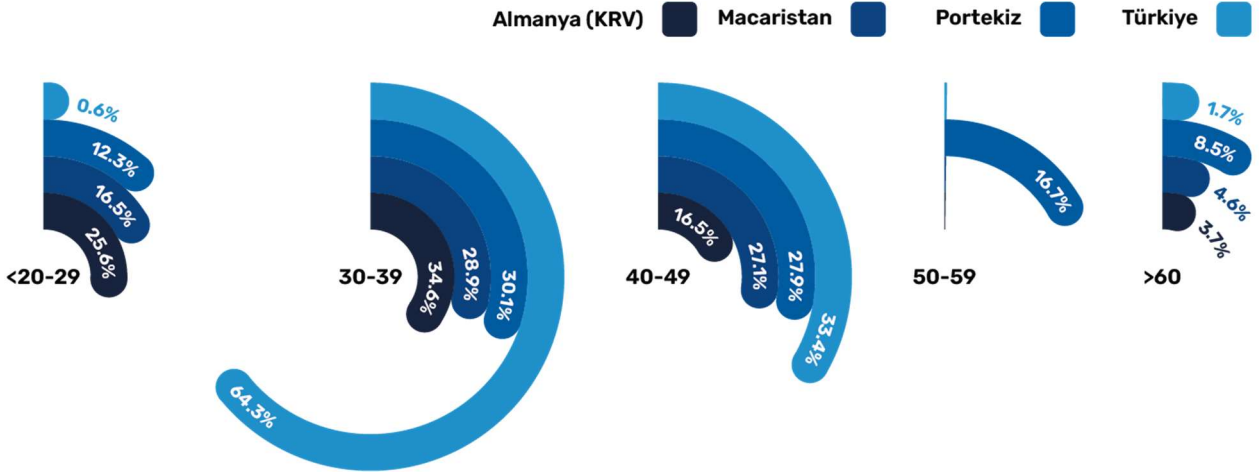
Analiz Bulguları ve Veriler

Masa başı araştırması, katılımcı ülkelerdeki cezaevi sistemlerine ilişkin demografik kalıplar ve mevcut yetkinlik çerçeveleri de dahil olmak üzere kapsamlı bir genel bakış sunmaktadır. Başlıca bulgular şunlardır:

Demografik Bilgiler

Hapishanelerde bulunanların çoğu 25 ile 49 yaşları arasındadır; nüfusun büyük çoğunluğu erkektir (yüzde 90'ın üzerinde); eğitim düzeyi genellikle düşüktür (yüzde 70'inden fazlası ortaöğretimi tamamlamamıştır) ve özgürlüklerinden mahrum bırakılanların çoğu ülke vatandaşıdır.

ŞEKİL 1
Cezaevi Nüfusunun Yaş Dağılımı (Ülkeler Arası)

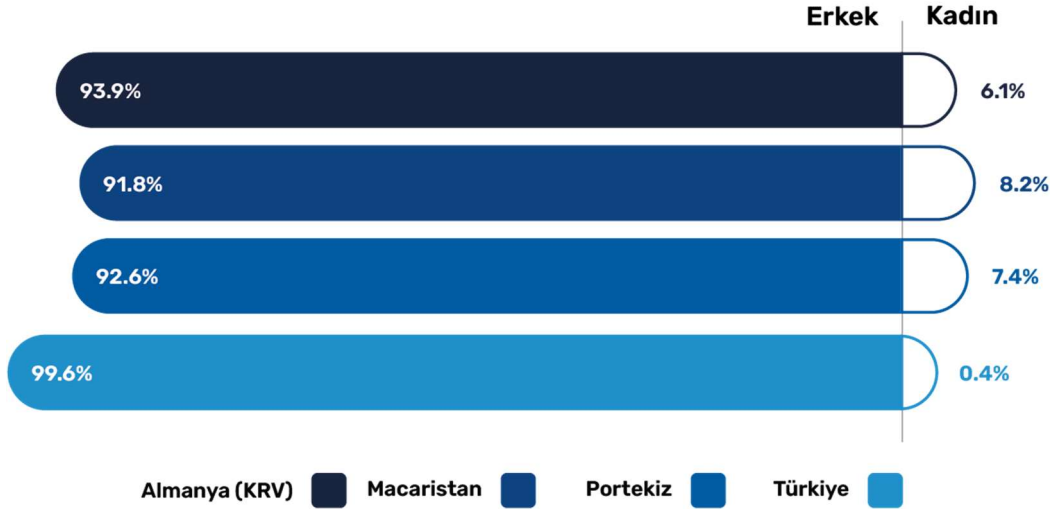

Not: Almanya verileri NRW eyaletine aittir.

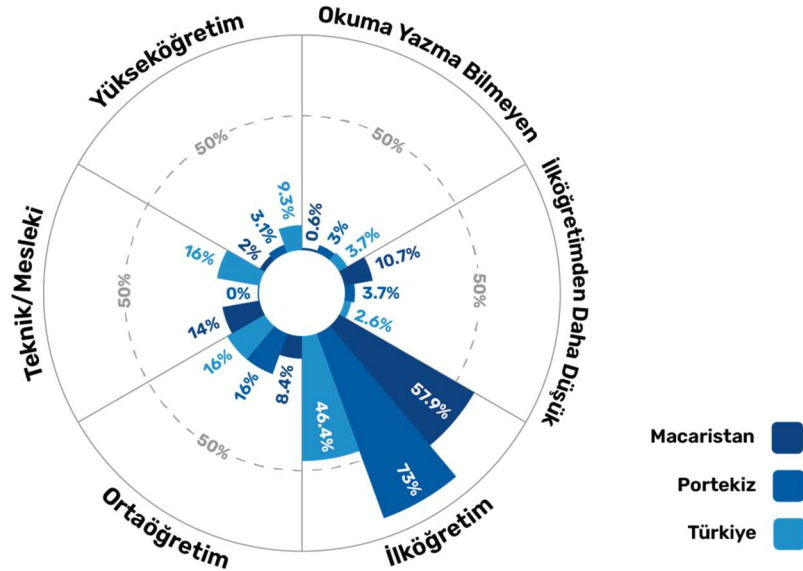

ŞEKİL 2
Hapishane Nüfusunun Cinsiyet Dağılımı (Ülkeler Arası)

Not: Almanya verileri NRW eyaletine aittir.

ŞEKİL 3
Hapishane Nüfusunun Eğitim Düzeyleri (Ülkeler Arası)

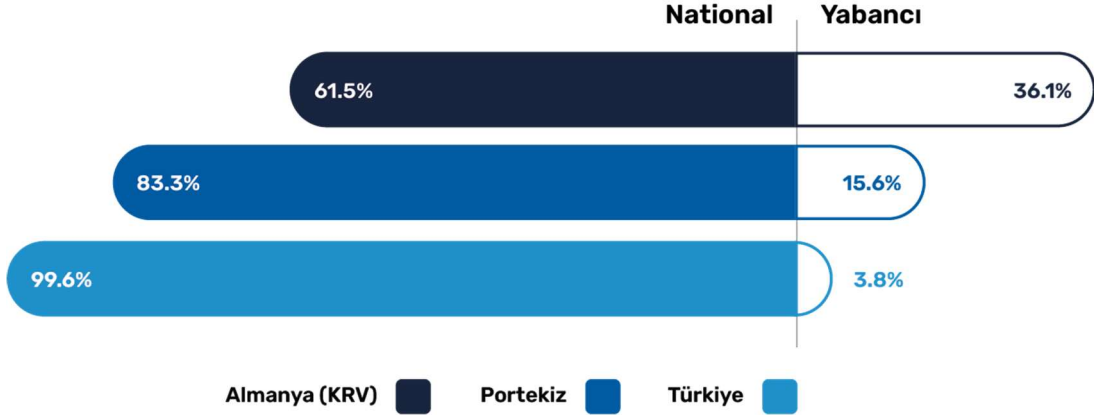

Not: Almanya (NRW) verileri mevcut değildir.

ŞEKİL 4
Cezaevlerindeki Mahkumların Milliyet Dağılımı (Ülke Geneli)

Not: Macaristan verileri mevcut değildir.

Politika çerçeveleri

Almanya ve Macaristan, rehabilitasyonu destekleyen köklü yasal çerçeveler içinde faaliyet göstermektedir; Portekiz, güvenlik gereksinimlerini nitelik kazandırma yollarına güçlü bir katılım ile dengelemekte; Türkiye ise eğitim ve mesleki eğitimi sistematik olarak cezaevi rejimine entegre etmektedir.

Mevcut yetkinlik alanları

Anahtar alanlar şunlardır:

	Kişisel ve Sosyal	Eğitim	Mesleki	Yurttaşlık ve Dijital
Almanya	Özgüven, duygusal düzenleme, iletişim	Okuma yazma, matematik, dil	Teknik beceriler, problem çözme	Finansal okuryazarlık, dijital beceriler
Macaristan	İletişim, çatışma çözümü, duygusal düzenleme	Okuma yazma, matematik	İş ahlakı, sorumluluk	Finansal okuryazarlık

Portekiz	Motivasyon, takım çalışması, duygusal düzenleme	Okuma yazma, matematik	Teknik beceriler, uyum yeteneği	Dijital beceriler
Türkiye	Öfke kontrolü, duygusal düzenleme, saygı	Okuryazarlık	Mesleki beceriler	Dijital beceriler

Tablo 1. Ortaklık ülkelerinde belirlenen temel yetkinlik alanları.

Dört ülkede, cezaevlerinde **yetkinlik geliştirme**, eğitim, mesleki eğitim, psikososyal destek ve yeniden entegrasyon programlarının bir kombinasyonu ile gerçekleştirilmektedir, ancak her ülkede farklı ulusal öncelikler vardır.

Almanya (KRV), uygulama düzeyinin kurumlar arasında pratikte önemli ölçüde farklılık gösterdiğini kabul etmekle birlikte, örgün eğitimi, sertifikalı mesleki eğitim yollarını, dijital öğrenme araçlarını (ELIS gibi) ve davranışsal müdahaleleri entegre eden oldukça yapılandırılmış bir model kullanmaktadır.

Macaristan da benzer şekilde kapsamlı eğitim ve iş gücüne yönelik mesleki eğitim sunmakta olup, bu eğitimler psikososyal, yaratıcı ve iyileştirici uygulamalarla desteklenmektedir.

Portekiz, ulusal olarak tanınan yeterlilikler ve Eğitim Bakanlığı ile ortaklıklar yoluyla, özellikle genç bireyler için yetişkin eğitimi ve mesleki eğitimin genişletilmesine odaklanmaktadır.

Türkiye, zorunlu okuryazarlık programları, örgün ve yaygın eğitim, geniş kapsamlı mesleki sertifikasyon, manevi rehberlik ve kültürel faaliyetleri bir araya getiren sistemli bir çerçeve sergilemektedir.

Sonuç olarak, bulgular, ortak ülkelerde etkili rehabilitasyon stratejileri tasarlama ve uygulama sürecinin oldukça karmaşık olduğunu ortaya koymaktadır. Tüm ülkeler yeniden entegrasyon için yetkinlik geliştirmenin önemini kabul etse de yapısal, eğitimsel ve psikososyal engeller dahil olmak üzere önemli zorluklar devam etmektedir. Bunlar arasında, tahliye olduktan sonra bireylerin maruz kaldığı kalıcı

sport4prisons

Co-funded by
the European Union

damgalama ile politika çerçeveleri, kaynaklar ve programların uygulanmasındaki eşitsizlikler yer almakta ve bunlar ilerlemeyi kısıtlamaya devam etmektedir.

Araştırmada yürütülen çalışmaların temel bileşenlerinden biri, açık iletişim ve şeffaf katılım yoluyla cezaevi kurumlarıyla güven ilişkisi kurulmasıydı; bu sayede bulguların mümkün olan en gerçekçi verilere dayanması sağlandı.

Bu neden önemlidir?

Yeniden entegrasyon, temel beceriler ve istihdam edilebilirliğe odaklı eğitimin ortak bir çekirdeği oluşturduğu, mesleki yollar, psikososyal destek ve onarıcı uygulamalar gibi umut verici girişimlerle tamamlanan geniş bir dizi kişisel, sosyal, mesleki, eğitimsel ve yurttaşlık yetkinliklerini gerektirir. Bu durum, bu tür çabaların sürekliliğini ve ölçeklenebilirliğini zayıflatan çapraz ve bağlama özgü kısıtlamaların ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

sport4prisons

Co-funded by
the European Union

Saha Araştırması

Analiz Bulguları ve Veriler

Saha araştırması, dört ortak ülkede yapılan anketler (N = 52) ve görüşmeler (N = 33) temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Bulgular, ülkeler arasında önemli farklılıklar olduğunu göstermektedir.

1-5 ölçeğinde, katılımcılar farklı öncelikli yetkinlikler belirlemiştir: problem çözme ve sorumluluk Almanya'da (4,55), iletişim ve çatışma çözümü Macaristan'da (4,69), motivasyon Portekiz'de (4,86) ve iletişim Türkiye'de (4,33) en yüksek puanları almıştır.

Problem çözme ve
sorumluluk

Almanya
4.55

İletişim ve çatışma
çözümü

Macaristan
4.69

Motivasyon

Portekiz
4.86

İletişim

Türkiye
4.33

Spor, takım çalışmasını ve duygusal düzenlemeyi teşvik etmenin etkili bir yolu olarak yaygın bir şekilde algılanmış olup, en yüksek puanlar Portekiz (4,86) ve Almanya'da (4,73) kaydedilmiştir.

Takım çalışması ve duygusal düzenlemeyi teşvik etme

Portekiz
4.86

Almanya
4.73

sport4prisons

Co-funded by
the European Union

"Elbette, çatışma çözümü ve takım çalışması gibi beceriler de unutulmamalıdır; bu alanlarda daha fazla gelişme her zaman faydalıdır."

Almanya'da görüşülen kişi

Masa başı araştırma bulgularına benzer şekilde, başlıca engeller arasında personel eksikliği, tutarsız belgeleme, cezalandırıcı kurumsal kültür ve güvenlik veya zamanla ilgili kısıtlamalar yer almaktadır.

"Az sayıda meslektaşımız ve devlet destekli profesyonelimiz var, bu da olanakları sınırılıyor. Kurumda personel eksikliği var ve az sayıda personel ile çok fazla iş yapmamız gerekiyor. Hepimiz aşırı yüklü olduğumuz için, birçok şey gerekli ölçüde geliştirilemiyor".

Macaristan'da görüşülen kişi

Niteliksel kanıtlar, ortak ülkeler arasındaki sistemik farklılıkları daha da vurguladı: Türkiye, iyi yapılandırılmış değerlendirme ve sertifikasyon süreçleri sergilerken; Almanya (KRV), cezaevi temelli eğitimin yanı sıra rehabilitasyon araçları olarak spor ve çatışma çözümü kullanımının karakterize ettiği, yapılandırılmış programlardan daha bireyselleştirilmiş yaklaşımlara ve tesisler arasında eşit olmayan uygulamalara kadar uzanan yetkinlik tanıları ile karışık ancak umut verici uygulamalar sergiliyor; Macaristan, yenilikçi hizmetler için büyük ölçüde STK'lara güveniyor; Portekiz ise oldukça bürokratik ve uluslararası gelişmelerden nispeten izole kalıyor.

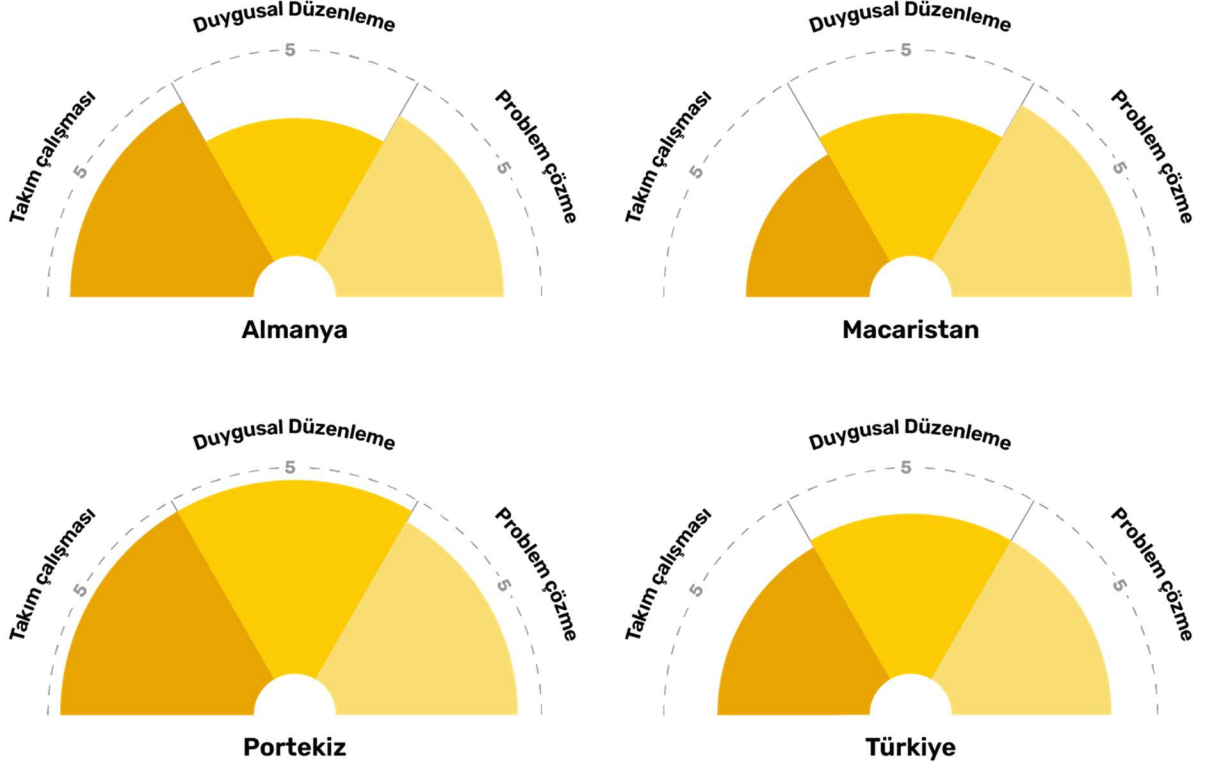
sport4prisons

Co-funded by
the European Union

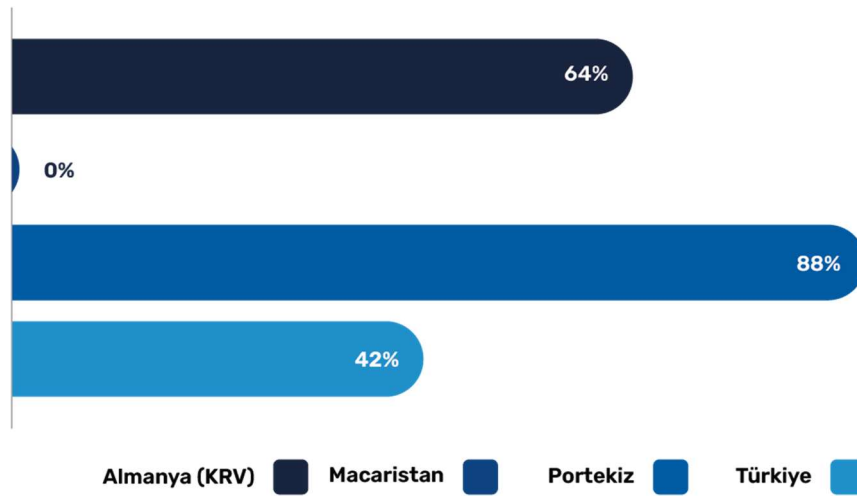
ŞEKİL 5

Sport4Prisons ortaklık ülkelerinde spor yoluyla geliştirilen yetkinlikler

ŞEKİL 6

Sport4Prisons ortaklık ülkelerinde Yapılandırılmış Yetkinlik Geliştirme Araçlarının Benimsenmesi

sport4prisons

Co-funded by
the European Union

Not: Macaristan – sistematik kullanım tespit edilmedi (%0).

Şunu belirtmek gerekir ki, ortak ülkeler genelinde yapılandırılmış araçların benimsenmesindeki farklılıklar, yalnızca kurumların veya personelin isteksizliği veya bağlılığının eksikliği olarak yorumlanmamalıdır. Farklı bağlamlarda, personel iş yükü, yasal ve idari dokümantasyon gereksinimleri ve paralel raporlama sistemlerinin varlığı gibi pratik ve sistemik faktörler, uygulama uygulamalarını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu bağlamsal kısıtlamalar, benimsemedeki farklılıkları açıklamaya yardımcı olmakta ve uygulama modellerini kendi kurumsal ve düzenleyici çerçevelerine yerleştirmenin önemini vurgulamaktadır.

Bu neden önemlidir?

Bu bulgular, sporun cezaevi ortamlarında temel yetkinlikleri geliştirmek için etkili bir araç olarak geniş çapta kabul görmesine rağmen, uygulamasının ve resmileştirilmesinin ülkeler arasında önemli ölçüde farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Yapılandırılmış yetkinlik geliştirme araçlarının düzensiz bir şekilde benimsenmesi ve kalıcı kurumsal engellerin varlığı, sonuçların tutarlılığını, kalitesini ve aktarılabiliğini sınırlamaktadır. Ortak zorlukları ve bağlama özgü uygulamaları belirlemek, farklı ulusal sistemlere uyarlanabilen ve aynı zamanda ülkeler arasında müdahalelerin etkinliğini ve sürdürülebilirliğini artıran ortak, kanıta dayalı bir metodoloji tasarlamak için çok önemlidir.

Stratejik İçgörüler

Analiz, ortak ülkeler arasında birkaç **ortak nokta** belirlemektedir.

Spor, katılım için motive edici bir başlangıç noktası olarak sürekli öne çıkarken, takım çalışması ve duygusal düzenleme öncelikli yetkinlikler olarak kabul edilmektedir.

Ancak personel eksikliği, yetkinlik geliştirme programlarının etkili bir şekilde uygulanmasını sınırlayan önemli bir engel teşkil etmektedir.

Farklılıklar da aynı derecede belirgindir:

Türkiye, gelişmiş teşhis ve sertifikasyon yapılarına sahiptir; Portekiz, daha az konsolide bir metodolojik yaklaşım sergilemektedir; Almanya ve Macaristan ise yalnızca kısmi veya parçalı uygulamalar sergilemektedir.

Eğitimci eğitimi yaklaşımları yoluyla personel kapasitesinin güçlendirilmesi ve uluslararası iş birliğinin artırılması, sürdürülebilir uygulamayı daha da destekleyecek ve kurumsal izolasyonu azaltacaktır.

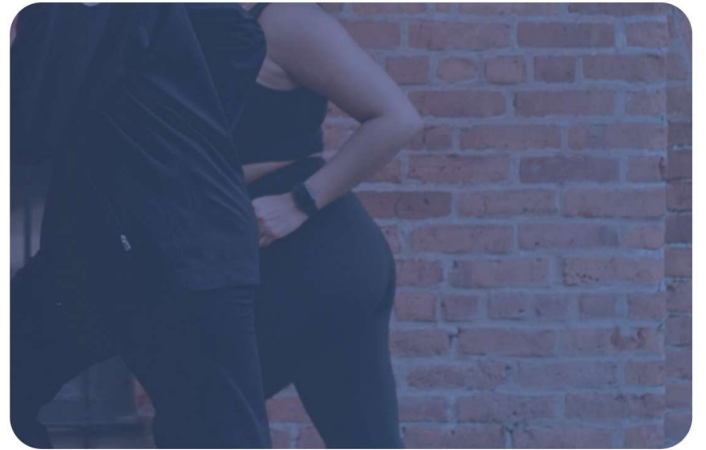

Sonuç ve Sonraki Adımlar

Sport4Prisons girişimi, sporun cezaevi ortamlarında hem pedagojik hem de rehabilitasyon aracı olarak önemli potansiyelini vurgulamaktadır. Projenin sonraki aşamaları şunları içermektedir:

Yeni yapılandırılmış spor tabanlı müdahalelerin geliştirilmesi ve pilot uygulaması	→	Müdahale bağlamlarını uygunluk ve ölçeklenebilirlik açısından uyarlama
Personeli (eğitmen eğitimi yoluyla) yetkinlik değişikliklerinin sistematik gözlemlenmesi ve izlenmesi için gerekli becerilerle donatmak.	→	Cezaevlerinin iç kapasitesini güvence altına alarak müdahaleleri sürdürmek ve dış uzmanlara olan bağımlılığı azaltmak.
Uluslararası işbirliğini ve bilgi alışverişini teşvik etmek	→	Avrupa genelinde daha geniş çaplı uygulama için politika düzeyinde entegrasyonu ve erişilebilirliği desteklemek.

Tutarlı değerlendirme ve belgeleme süreçlerini entegre ederek, proje mevcut boşlukları gidermek ve tutuklu bireyler için sürdürülebilir yeniden entegrasyon yollarını güçlendirmek için iyi bir konumdadır.

sport4prisons

New sports method for prisons as a tool to support competency development, positive values, thus the reintegration of prisoners into society

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the European Commission can be held responsible for them.